

**MUSTAQILLIK YILLARIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDAGI
O'ZGARISHLAR TARIXIGA YANGICHA QARASHLAR
(Qashqadaryo viloyatida misolida)**

Raxmanova Nozina

TDP Uning 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining mustaqillik yillarida sog'liqni saqlash sohasida amalga oshirilgan islohatlari Qashqadaryo viloyati misolida tahlil etilgan. Unda viloyatida bu borada ro'y bergan o'zgarishlar, sohadagi mavjud muammo va kamchiliklar, yutuqlar tarixiy nuqtaiy-nazardan ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Sog'liqni saqlash, islohotlar, shifoxona, poliklinika, tibbiyot markazlari, islohotlar, kasallik, salomatlik.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikni qo'lga kiritgach, barcha sohalar kabi sog'liqni saqlash tizimida ham sezilarli o'zgarishlar ro'y berdi. Yurtimizda bu sohaning rivojlanishi, aholining salomatligini ta'minlash va tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilash borasida amalga oshirilgan islohotlar nafaqat poytaxtda, balki barcha viloyatlarda ham muhim ahamiyat kasb etgan. Chunki, jahon tajribasida mamlakatlar taraqqiyotida aholining salomatligi va unga yaratilgan shart-sharoitlar muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Shuning uchun mustaqillikning dastlabki kunlaridan hukumat darajasida bu masalaga alohida ahamiyat qaratilib, fuqarolarning sog'lig'i bilan bog'liq masalalarga jiddiy e'tibor berilgan.

Qashqadaryo viloyatida ham boshqa hududlarda bo'lgani kabi bu borada katta ishlar amalga oshirilib, mustaqillikning ilk kunlaridanoq katta o'zgarishlarga kirishilgan. Xususan, yosh bolali ayollarga sharoitlar yaratish, qishloq joylarda istiqomat qiladigan aholi uchun munosib tibbiy ko'rik uchgun yangi joylar ajratish,.

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda sog'liqni saqlash tizimi milliy an'analar, xalqaro standartlar va zamonaviy tibbiy texnologiyalar asosida qayta shakllandi. 1991-yildan boshlab sog'liqni saqlash tizimining markazlashgan tuzilmasi o'zgardi va mahalliy boshqaruv organlariga ko'proq erkinlik berildi. Qashqadaryo viloyatida ham bu jarayon o'zining ijobiy natijalarini ko'rsatdi. Viloyatda tibbiy yordamning sifatini oshirish, shifoxonalar va poliklinikalarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, yangi tibbiy markazlar ochish kabi ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Bundan tashqari, sog'liqni saqlash tizimida kadrlar tayyorlash, tibbiy ta'lim sifatini oshirish, shuningdek, tibbiyot sohasiga zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish kabi masalalar ham ustuvor ahamiyat kasb etdi. Qashqadaryo viloyatida, ayniqsa, viloyat tibbiyot institutining tashkil etilishi, tibbiy xizmat ko'rsatish sohasidagi mutaxassislar sonini oshirdi va yuqori malakali shifokorlarning

tayyorlanishiga zamin yaratdi.

Qashqadaryo viloyatida sog‘liqni saqlash tizimining modernizatsiyasi jarayoni bir nechta yo‘nalishlarda rivojlandi. Viloyatdagi sog‘liqni saqlash muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, yangi uskunalar va texnologiyalarni joriy etish, shifoxonalarda rekonstruksiya ishlari olib borish va yangi binolar qurish kabi chora-tadbirlar o‘tkazildi. Shu bilan birga, viloyatning chekka hududlarida tibbiy yordamni yanada yaxshilash maqsadida mobil brigadalar tashkil etildi.

Sog‘liqni saqlash tizimining islohoti doirasida aholini profilaktik ko‘rikdan o‘tkazish, onalar va bolalar salomatligini saqlashga qaratilgan dasturlar ham muhim ahamiyat kasb etdi. Ayniqsa, ona va bola o‘limini kamaytirish, yirik tibbiy amaliyotlarni amalga oshirish bo‘yicha tizimli ishlar olib borildi. Qashqadaryo viloyatida aholining yirik kasalliklar, ayniqsa, yurak-qon tomir kasalliklari, saraton kabi xavfli kasalliklarga qarshi kurashish uchun ko‘plab profilaktik va davolash tadbirlari tashkil etildi.

Mustaqillikdan so‘ng O‘zbekistonda sog‘liqni saqlash sohasidagi islohotlar davlat siyosatining asosiy ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Mamlakatda sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilish, aholining tibbiy xizmatlarga bo‘lgan ehtiyojini qondirish, davolash sifatini oshirish borasida katta amaliy chora-tadbirlar amalga oshirildi. Shuningdek, sog‘liqni saqlashga ajratiladigan mablag‘lar oshdi, yangi tibbiyot texnologiyalarini joriy etish va yangi mutaxassislar tayyorlash ishlari samarali bo‘ldi.

Qashqadaryo viloyatida, ayniqsa, tibbiyot muassasalarining zamonaviy uskunalar bilan ta‘minlanishi, shifoxonalarda kasalliklarni erta aniqlash imkoniyatlarini yaratdi. Viloyatda sog‘liqni saqlash sohasida yangi loyihalar va dasturlar muvaffaqiyatli amalga oshirildi. Aholi orasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, kasalliklarning oldini olish va davolashga qaratilgan maxsus dasturlar viloyat aholisi tomonidan iliq kutib olindi. Shuningdek, viloyatda mustaqillik yillarida sog‘liqni saqlash tizimining rivojlanishi va islohotlar o‘zining ijobiy natijalarini ko‘rsatmoqda. Sog‘liqni saqlash sohasidagi yangiliklar va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, tibbiy xizmati ko‘rsatish sohasidagi o‘zgarishlar aholining salomatligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatdi. Aholi orasida kasalliklarni erta aniqlash va profilaktik choralar ko‘rish, tibbiy yordam olish imkoniyatlarining yaxshilanishi, shifoxonalar va poliklinikalar xizmatlarining ko‘payishi natijasida sog‘liqni saqlash tizimida sezilarli ijobiy o‘zgarishlar ro‘y berdi. Bundan tashqari, tibbiy kadrlarga bo‘lgan ehtiyojini qondirish, tibbiyotda yangi texnologiyalarni qo‘llash va bemorlarga sifatli xizmat ko‘rsatish hamda sog‘liqni saqlash tizimining boshqaruv strukturasi yaxshilanishi istiqboldagi asosiy vazifalar sifatida qolmoqda.

Qashqadaryo viloyatidagi sog‘liqni saqlash sohasidagi o‘zgarishlar mustaqillik yillarida amalga oshirilgan islohotlarning samarasi sifatida o‘zining ijobiy ta‘sirini ko‘rsatmoqda. Tibbiy xizmatlarning sifatini oshirish, zamonaviy uskunalar va

texnologiyalarni joriy etish, kadrlar tayyorlash va sogʻliqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish orqali viloyat aholisi uchun sifatli tibbiy yordam koʻrsatish imkoniyatlari yaratildi. Biroq, sogʻliqni saqlash tizimi yanada takomillashuvni talab qiladi va bu borada yangi tashabbuslar va islohotlarni davom ettirish zarurdir.

Xulosa qilib aytganda, Oʻzbekiston Respublikasida qisqa muddat ichida sogʻliqni saqlash borasida katta ijobiy oʻzgarishlar amalga oshirildi. Shu asnoda Qashqadaryo viloyatida ham bu borada samarali ishlar qilinib, aholi salomatligi doimiy nazoratda boʻlib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. Oʻzbekiston Respublikasi sogʻliqni saqlash vazirligining yilnomalari (Oʻzbekiston Respublikasi sogʻliqni saqlash tizimi, 1991-2024 yillar).
2. Oʻzbekiston Respublikasining mustaqillik yillarida amalga oshirilgan tibbiy islohotlar (Oʻzbekiston, Tashkent, 2005).
3. Shukurov, B. (2012). *Oʻzbekistonda sogʻliqni saqlash tizimining rivojlanishi: tarixiy jihatlar*. Tibbiyot fanlari doktori, Toshkent.
4. Jalilov, A. (2016). *Qashqadaryo viloyatining sogʻliqni saqlash sohasidagi yangiliklar*. Samarqand, Oʻzbekiston.
5. Islohotlar va yangiliklar: Oʻzbekistonda sogʻliqni saqlash tizimi (2018). Tibbiyot institutining yillik hisobotlari. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
6. Oʻzbekiston Respublikasining sogʻliqni saqlash siyosati: muammolar va istiqbollar (2019). Tibbiyot universiteti ilmiy izlanishlari. Toshkent.
7. Oʻzbekiston tibbiyot tizimida zamonaviy texnologiyalarni qoʻllash (2020). Tibbiyot va texnologiya jurnali, Toshkent.
8. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining sogʻliqni saqlash sohasidagi islohotlar toʻgʻrisidagi farmonlari (1991-2024 yillar).
9. Qashqadaryo viloyati tibbiyot muassasalari rivojlanishi (2021). Qashqadaryo viloyatining sogʻliqni saqlash sohasiga oid statistik hisobotlar.
10. Sogʻliqni saqlashni modernizatsiya qilish: Oʻzbekiston tajribasi (2017). Oʻzbekiston tibbiyot jurnali.